

Joel Peter Witkin Decadence Now!

01 10 – 28 11 (2010)
Dům umění města Brna

Tisková konference 30. 9. ve 14 h
Vernisáž 30. 9. v 18 h
Přednáška J.-P. Witkina 1. 10. v 16 h v Domě umění

Kurátorem výstavy je Otto M. Urban.

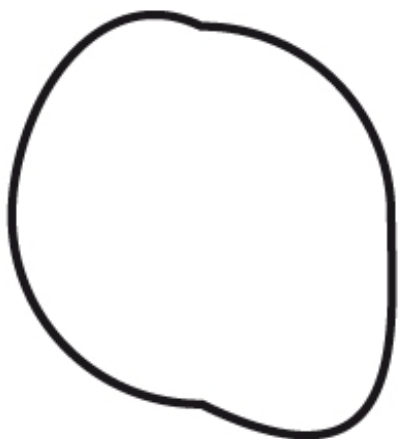
Výstava se koná pod záštitou Romana Onderky,
primátora statutárního města Brna.

„Ve vnímání mé práce neexistuje žádná ‚šedá zóna‘. Lidé cítí buď lásku, nebo nenávisť. Ti, kdo nenávidí mé dílo, nenávidí i mne. Nejspíš si myslí, že jsem démon nebo nějaký zlý černokněžník. Ti, kdo chápou, oč v mé práci jde, zároveň chápou, kolik odhodlání, lásky a odvahy je třeba, abych našel zázračno a krásu v lidech, které naše společnost považuje za zmrzačené, nečisté, dysfunkční či ubohé a nešťastné.“

Joel-Peter Witkin

Joel-Peter Witkin patří již více než tři desetiletí k nejtajemnějším postavám světového výtvarného umění. Narodil se v roce 1939 v newyorské čtvrti Brooklyn jako jeden z trojčat, vedle bratra se narodila také sestra, která však již byla mrtvá. Otec byl původem ukrajinský žid a matka italská katolička s neapolskými kořeny. Rodiče se záhy rozvedli a o rodinu se starala především matka. Witkinovo dvojče, bratr Jerome, je malíř, a také v jeho tvorbě se často setkáváme s náměty smrti a utrpení. O svém životě Joel-Peter Witkin několikrát otevřeně hovořil, připomněl zejména klíčové zážitky svého dětství, které tehdy malého chlapce výrazně ovlivnily. Už od konce padesátých let se Witkinovo jméno objevovalo na fotografických přehlídkách, jeho fotografii od tehdy dvacetiletého mladíka zakoupilo do své sbírky i newyorské Museum of Modern Art. Při této příležitosti se Witkin setkal s tehdejšími ředitelem sbírky fotografie, slavným fotografem a malířem Edwardem Steichenem. Touha tvořit tak dostala novou motivaci. V šedesátých letech se do jeho tvorby promítla nejen zkušenost s komerční fotografií, ale i speciální výcvik válečného fotoreportéra. Před očekávaným odletem do Vietnamu se však Witkin pokusil o sebevraždu. Poté se již do armády nevrátil a začal opět studovat fotografii. V roce 1976 opouští New York a odjíždí do Albuquerque, kde žije a tvoří dodnes. V halucinatorní a magické krajině Nového Mexika pak nachází novou inspiraci pro tvorbu. Je to prostor hranice oddělující dva světy. Je zde patrný kulturní i sociální vliv Mexika, stejně jako chmurné ozvěny osudů původních obyvatel indiánů. Nové Mexiko dodnes patří mezi nejchudší státy unie, stejně jako mezi místa s nejvyšší kriminalitou. Přesto je to místo vynikající neobyčejnou krásou a syrovou opravdovostí. Pro otevřeného a hledajícího člověka, umělce, je to prostor s nekonečnou hloubkou horizontů světa i mysli. I pod vlivem nového prostředí se tak na sklonku sedmdesátých let Witkin postupně dostal ke svému nezaměnitelnému stylu.

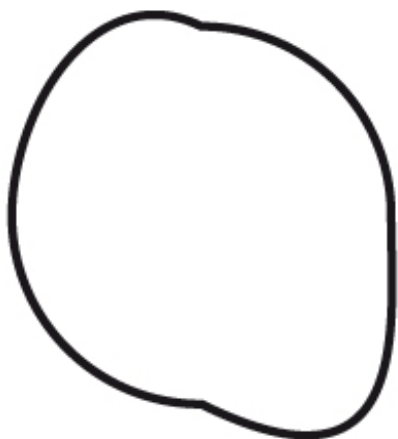
Witkinův divák je většinou při prvním setkání s jeho dílem zaskočen, to, co fotografie či kresby zobrazují, nikdy předtím neviděl, přesahuje to často i mezní rámec vlastní imaginace. Divák se



však mnohdy až příliš nechává unést chaotickým čtením jednotlivých detailů, a přestává tak vnímat celek. V tomto smyslu se interpretace Witkinových prací blíží spíše tradičnímu přístupu, jakým čteme například díla barokní či renesanční. Úvahy o kompozici, zlatém řezu, harmonii světla a stínu, o černých plochách a škrábancích jsou výchozím bodem pro uchopení Witkinova díla. Stejně důležité je ale také, jak to, co vidíme, interpretujeme. To, co vidíme, opravdu vnímáme až v momentě, kdy vědomě chápeme, co to znamená, teprve tehdy se u Witkina abstraktní tvar promění v lidskou končetinu, useknutou hlavu či deformovaná lidská těla. Objevuje tak nová a dosud nepoznaná teritoria krásy, která divák odhalí pouze v případě překonání prvotního zmatení. V tomto smyslu mají Witkinovy fotografie pro diváka zvláštní kouzlo rozkrývání a pozorování. Nejsou to díla na krátký pohled, nýbrž na pozorné sledování. Jakmile divák překoná prvotní překvapení z neobvyklosti námětu, nalézá další a další roviny díla. Důvodů pro takové možnosti čtení obrazu je celá řada a rozpínají se v širokém spektru. To sebou logicky nese i celou řadu významů a způsobů interpretace.

Jeho obrazy jsou jakési fotografické květy zla či vize temného světa za zrcadlem, jsou okamžitě rozpoznatelné, svou kompozičně precizní strukturou navazují více na zátiší a kompozice starých mistrů než klasickou fotografickou modernu. Již na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let představil základní témata, kterým se pak dlouhodobě a intenzivně věnoval a věnuje do současnosti. Obecně lze celé spektrum témat spojit s problematikou smrti a jinakosti, odlišnosti, především sexuální a fyziologické. Jako by vytvářel obrazový pandán ke knize Richarda von Krafft-Ebbinga *Psychopathia Sexualis* (1886). Spojení smrti (Thanatos) a sexuality (Eros) je jedním z mála témat, kde současné umění plynule navazuje nejen na modernu, ale i na starší umění. Je to téma, které je v kultuře přítomné kontinuálně. Witkin se proto může, pokud se takto rozhodne, odkazovat k dekadentům, jako byl Felicien Rops nebo Alfred Kubin, či k obrazům a grafickým listům Francisca Goyi, avšak i mnohem starší tvorbě, k dílu Sandra Botticelliho, Caravaggia, Rubense nebo dokonce Giotta a Cimabua. U Giuseppe Arcimbolda možná obdivoval grotesknost jeho portrétů-zátiší stejně jako precizní kompozici a strukturu obrazů, jejich stavbu, u Rembrandta jemnou hru světla a stínu.

Otto M. Urban, kurátor výstavy



Výstava Joel-Peter Witkin / Decadence Now! probíhá s laskavou podporou těchto partnerů:

Statutární město Brno a Teplárny Brno

Ministerstvo kultury ČR, Galerie Baudoin Lebon, Velvyslanectví USA v Praze, Brněnské kulturní centrum, 45. Mezinárodní hudební festival Moravský podzim, Fléda, Comsa Brno Palace, Student Agency
ArtMap, artyčok.tv, Metropolislive, A+A

Výstava není vhodná pro děti a mládež do 15 let.

Vstupné 80 Kč, zlevněné 40 Kč, celoroční vstupenka 350 Kč

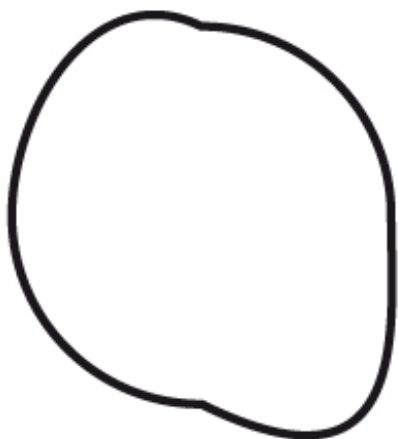
Po předložení jízdenky z trasy Student Agency Praha-Brno získáte k zakoupené vstupence na výstavu Joel-Peter Witkin druhou vstupenku zdarma.

DECADENCE NOW!

Decadence Now! je projekt, který již v době svých příprav vzbuzuje pozornost nejen doma, ale i v zahraničí. Na celém projektu, který představí více než čtyři desítky umělců (Joel Peter Witkin, Paul McCarthy, Damien Hirst, Robert Mapplethorpe, Pierre et Gilles, Cindy Sherman, Ivan Pinkava atd.), spolupracují desítky prestižních muzeí a galerií z Evropy, Asie i Severní Ameriky. Expozice bude doplněna bohatým spektrem doprovodných programů, jež představí fenomén dekadence sérií filmových projekcí, hudebních a divadelních představení.

Decadence Now! Visions of Excess se uskuteční současně v pražské Galerii Rudolfinum, brněnském Domě umění, Uměleckoprůmyslovém muzeu, v Centru současného umění DOX a v Západočeské galerii v Plzni na podzim roku 2010. Tato výstava je prvním podobným mezinárodním projektem, který se snaží koncepčně pracovat s pojmem dekadence v současném umění. Dekadentní tematika je v současné kultuře opět aktuální. Apokalyptický pocit zmaru a krize naší civilizace podněcuje zvýšený zájem o temnou stránku lidského nitra i samotného světa. Od sedmdesátých let 20. století můžeme sledovat kontinuální snahu soudobého umění pracovat s typicky dekadentní tematikou.

www.decadencenow.cz



Man without legs, 1984 / Woman in a blue hat, 1985 / Von Gloeden in Asien, 1984



Venus and Eros in the Purgatory, 1981 / The Santo Oscuro, 1987 / Collector of Fluids, 1982

Informace o výstavě

Rostislav Koryčánek, 736 485 370, korycanek@dum-umeni.cz

Materiály k výstavě (fotografie)

Barbora Antonová, 731 506 376, antonova@dum-umeni.cz

Dům umění města Brna / Dům umění / Dům pánů z Kunštátu / Galerie G99 / www.dum-umeni.cz
úterý–neděle 10–18 h